

Onderwerp Jaarverslag Leerplicht 2011 2012

Steller A Janssen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 61 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk OS 13.3599613

Datum 18 APR 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op basis van ex. artikel 25 van de Leerplichtwet sturen wij u, evenals voorgaande jaren, het jaarverslag Leerplicht over het afgelopen schooljaar.

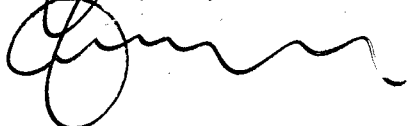
We hebben geconstateerd dat ook dit jaar het aantal meldingen van relatief verzuim van volledig leerplichtigen toeneemt van 733 in het schooljaar 2008/2009 tot 900 in het afgelopen schooljaar. Dat kan deels worden verklaard doordat scholen adequater melden. Desondanks moeten we toch concluderen dat een stijging van die omvang betekent dat het verzuim 'an sich' wel degelijk toeneemt.

Ons college is van mening dat het voorkomen van schoolverzuim en het handhaven van de leerplichtwet een belangrijke bijdrage levert aan het recht van kinderen om onderwijs te volgen. Wij blijven ons daarom inzetten om te stimuleren en te faciliteren en te bewaken dat kinderen naar school gaan. In het jaarverslag hebben we daarom ook aandacht besteed aan preventieve activiteiten.

Wij hopen u met dit jaarverslag voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Jaarverslag Leerplicht , Gemeente Groningen

Schooljaar 2011/2012

Inleiding

Hierbij presenteren wij u het jaarverslag Leerplicht van de gemeente Groningen over het schooljaar 2011/2012.

Het jaarverslag geeft inzicht in de opbouw van de leerplichtige populatie, de aanpak van verzuim en het resultaat. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de leerplichtambtenaren van de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Groningen. Zij voeren, namens het college van burgemeester en wethouders, toezicht op de naleving van de leerplichtwet. Zij hebben dus een handhavende taak. In de praktijk betekent dit ook dat zij, samen met de school en andere partners in de stad, zich inspannen om te voorkomen dat kinderen ongeoorloofd verzuimen.

Vanuit ons Integraal Jeugdbeleid, en dan met name vanuit het thema Talentontwikkeling, werkt de afdeling Leerlingzaken aan het stimuleren van kinderen om naar school te gaan en uiteindelijk een startkwalificatie te halen. Dat doen zij samen met de ouders, de school en andere partners. Wanneer de omgeving van het kind daarin belemmerend werkt, kan de leerplichtambtenaar verschillende acties ondernemen zoals: een signaal afgeven aan de school of zorginstellingen, in gesprek gaan met ouders en kind, maar ook kan de leerplichtambtenaar, vanuit de bevoegde taak van handhaver, dwang uitoefenen. Uiteindelijk kan ongeoorloofd verzuim leiden tot een proces verbaal tegen de ouders en/of het kind.

Wat is Leerplicht ?

Alle kinderen en jongeren in Nederland moeten vanaf hun vijfde verjaardag tot het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden, onderwijs volgen. Ze zijn dan volledig leerplichtig. Blijft een leerling drie dagen aaneen of 16 uren in een periode van 4 weken ongeoorloofd weg, dan is de school verplicht dit aan de gemeente te melden, waarna de leerplichtambtenaren onderzoeken waarom de leerling zonder toestemming afwezig was. Naast de leerplicht is er de kwalificatieplicht. Deze geldt voor jongeren die niet meer volledig leerplichtig zijn, nog geen 18 jaar zijn én nog geen startkwalificatie hebben gehaald. Deze jongeren moeten tot hun 18e jaar onderwijs blijven volgen totdat zij een diploma op minimaal mbo-niveau 2 of havo/vwo hebben gehaald. Dit onderwijsniveau wordt gezien als het minimale dat een jongere nodig heeft om een kans te maken op de arbeidsmarkt.

In tabel 1.1 wordt het aantal leerplichtigen (5 tot 18 jarigen) aangegeven per onderwijstype. Ten opzichte van het schooljaar 2010/2011 is het vrijwel hetzelfde gebleven

Tabel 1.1 Aantal leerplichtigen per onderwijstype

Onderwijstype	11/12		10/11		09/10	
	Aantal	%	aantal	%	Aantal	%
Basisonderwijs	11.597	59,4%	11.594	59,4%	11.542	59,8%
Speciaal onderwijs	1.569	8,0%	1.569	8,0%	1.530	7,9 %
Voortgezet onderwijs	5.992	30,7%	5.992	30,7%	5.963	30,9%
ROC/ AOC	373	1,9%	374	1,9%	263	1,4%
totaal	19.531	100%	19.529	100%	19.298	100%

Werkzaamheden en resultaten

Bij een verzuimmelding bij de gemeente voert een leerplichtambtenaar een waarschuwingsgesprek met de leerling en, indien nodig, met de ouder(s). Houdt het verzuim na het gesprek aan, dan bepaalt de leerplichtambtenaar welke actie op zijn plaats is. Uit de afhandeling van leerplichtzaken blijkt dat de voornaamste redenen van verzuim (psychische) problemen en gedragsproblemen zijn. Daarnaast speelt gebrek aan motivatie en gezinsproblemen een rol. Ook is er sprake van ouders die het kind bewust thuis houden of een thuissituatie die schoolbezoek niet mogelijk maakt. Meestal is het een combinatie van factoren.

Tabel 1.2 Geregistreerde dossiers naar afhandeling

	11/12	%	10/11	%	09/10	%	08/09
Absoluut verzuim	9		8		6		6
Relatief verzuim leerplichtigen	643		623		501		529
Relatief verzuim kwalificatieplichtigen	248		219		265		198
	900	4,6	850	4,4	772	4,0	733
Afhandeling:							
Extra verlof	25		46		45		25
Processen verbaal	102		102		103		89
Vrijstellingen	65		69		32		45
Bemiddelingen	26		25		62		53
Spreekuren	308		308		262		228

In het schooljaar 2011/2012 waren 900 meldingen van (relatief en absoluut) verzuim. Dat is 4,6 % van het totaal aantal leerplichtige leerlingen. Daarmee is opnieuw sprake van een lichte stijging.

Op de volgende bladzijden gaan we verder in op het verzuim en de afhandeling.

Relatief verzuim

Onder relatief verzuim verstaan we het verzuim van jongeren die staan ingeschreven op een school maar niet aanwezig zijn in de lessen.

Tabel 1.3 Meldingen relatief verzuim uitgesplitst naar onderwijstype

	11/12	10/11	09/10	08/09	07/08
Basisonderwijs	191	174	163	165	98
Speciaal onderwijs	44	39	35	25	49
Voortgezet onderwijs	497	478	429	444	277
ROC/ AOC	92	83	80	49	51
Overig onderwijs*	66	68	59	44	42
totaal	891	842	766	727	517

*o.a. Portalis en scholen buiten Groningen.

Vrijstellingen

Een leerling kan op grond van de leerplichtwet, art. 7 een zogenaamde vrijstelling krijgen. In dat geval moet er sprake zijn van lichamelijke of psychische ongeschiktheid voor het volgen van onderwijs. In het schooljaar 2011/2012 zijn 65 vrijstellingen verleend tegenover 69 in het jaar daarvoor.

Spreekuren

Spreekuren zijn een preventieve voorziening om scholen te ondersteunen bij het voorkomen van verzuim en schooluitval. Tijdens een spreekuur spreekt de leerplichtambtenaar een leerling die (nog) niet de leerplichtwet heeft overtreden, maar zich al wel schuldig maakt aan licht verzuim of onderwijs mijdend gedrag.

In het schooljaar 2011/2012 hebben de leerplichtambtenaren op de spreekuren 308 leerlingen gesproken.

Preventie

De afdeling Leerlingzaken investeert, naast het handhaven van de leerplichtwet, ook in de preventie van het schoolverzuim. De ervaring leert dat het zinvol is dat de leerplichtambtenaar vroegtijdig betrokken wordt bij leerlingen waarover zorg is. De leerplichtambtenaar kan daardoor tijdig adviseren en zo nodig interveniëren. De leerplichtambtenaar is daarbij wel afhankelijk van de signalen van de school. Onder preventie verstaan wij daarom, naast gerichte actie naar de leerling, ook het investeren in partnerschap met het onderwijs om op deze manier samen de verantwoordelijkheid te nemen in het begeleiden van de leerling.

Spreekuren

Het houden van spreekuren is een mooi instrument om leerlingen in een vroegtijdig stadium aan te spreken op hun verzuimgedrag. Voor een deel van de leerlingen werkt het spreekuur inderdaad preventief omdat ze beseffen wat de consequenties kunnen zijn van ernstiger verzuim. Deze leerlingen zien we niet terug in het handhavingstraject. Wanneer het verzuim van een leerling desondanks aanhoudt, is een spreekuurgesprek nog steeds zinvol gebleken vanwege de informatie die een leerplichtambtenaar heeft gekregen over de achtergrond van de leerling en vanwege het feit dat contact al tot stand is gekomen.

Het instrument spreekuur wordt optimaal benut wanneer er sprake is van een goede samenwerking en afstemming tussen de leerplichtambtenaren en medewerkers van de school, zoals de zorgcoördinator of verzuimcoördinator. In 2013 zijn we gestart met het project *Spreekuur VO*. Dit project heeft als doel om, samen met het onderwijs, het proces, de logistiek en de inhoud van het spreekuur te verbeteren. Op een tiental scholen wordt vanuit de afdeling Leerlingzaken extra geïnvesteerd in het spreekuur volgens een ontwikkelmodel. Dat betekent dat de leermomenten op de ene school worden meegenomen bij de uitvoering

op de volgende school. Het streven is om vanaf 2014 de spreekuren op alle scholen zo effectief mogelijk te hebben ingericht.

Voorlichting

Onder preventie verstaan we ook het geven van voorlichting aan leerlingen, ouders en scholen. We maken daarbij gebruik van schriftelijk materiaal zoals folders en de leerplichtwijzer. Ook is er informatie te vinden op de website van de gemeente Groningen en in de Stadsgids. Incidenteel geven leerplichtambtenaren mondelinge voorlichting op de locaties.

We zijn op dit moment bezig te onderzoeken op het zinvol is om meer gebruik te maken van social media (twitter, facebook). Een belangrijke vraag daarbij is wat de toegevoegde waarde is en voor welke doelgroep je dit zou willen inzetten. We verkennen verder de mogelijkheden om te werken met een zgn. SMS-alert bij jongeren die op dat moment aan het verzuimen zijn. In het jaarverslag over schooljaar 2012/2013 komen we daarop terug.

Zorgadviesteams

De leerplichtambtenaren maken deel uit van de zorgadviesteams op de scholen. Deze ZAT's zijn in Groningen ingesteld op alle scholen voor het voortgezet onderwijs. Deze teams richten zich onder meer op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Tijdens de vergaderingen wordt op casusniveau gesproken over de jongeren en worden vervolgspraken gemaakt over wie aan zet is om de jongere verder te begeleiden. De problematiek van voortijdig schoolverlaten speelt in het basisonderwijs geen grote rol. Waar er desondanks reden is voor zorg wordt dat gesignaleerd in de lokale verwijsindex Zorg voor Jeugd Groningen.

Ontwikkelingen

We noemen nog een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en op het voorkomen van schoolverzuim.

Project 'Leerplicht in de Krachtwijken'

Tijdens het landelijk project Krachtwijken is in Groningen gestart met het project 'Leerplicht in de Krachtwijken'. Er zijn toen preventieve en curatieve activiteiten uitgevoerd op twee basisscholen in de Korrewegwijk en De Hoogte (landelijk aangewezen als 'Krachtwijk') verdeeld over vijf locaties. Het belangrijkste kenmerk van dit project was de intensieve aanpak: korte lijnen en snelle interventies.

In het schooljaar 2010/2011 zijn er in totaal 254 huisbezoeken en telefonische en schriftelijke waarschuwingen geweest. De aanpak heeft ertoe geleid dat de twee basisscholen het verzuim beter registeren en sneller melden aan de gemeente. Dankzij kortere lijnen is er betere afstemming over zorg- en verzuimleerlingen.

Het project is per 1 augustus 2011 beëindigd. In het schooljaar 2011/2012 verleent de afdeling Leerlingzaken nog wel nazorg op deze scholen zodat de werkwijze beklijft. Een 'light verse' van deze aanpak wordt in het schooljaar 2011/2012 en 2012/2013 gehanteerd in de wijk Lewenborg. Ook hier blijkt dat korte lijnen en snelle interventies zorgen voor betere afstemming en snelle interventies.

Tussen wal en schip

In het najaar 2011 is in het Breed Besturen Overleg geconstateerd dat er in toenemende mate sprake is van kinderen die vanaf de basisschool moeilijk doorstromen naar het voortgezet onderwijs. Het BBO heeft vervolgens uitgesproken dat onacceptabel te vinden en er alles aan te doen om dat te voorkomen. In opdracht van het BBO is er in schooljaar 2011/2012 een (tijdelijke) commissie *Tussen wal en schip* gevormd die leerlingen in beeld brengt waarvan de plaatsing in het VO problematisch lijkt te worden. De commissie bestaat uit orthopedagogen OPDC's, coördinator Reboundvoorziening, Leerplicht en de coördinatoren SWV VO en heeft ruim 30 leerlingdossiers behandeld: casussen gevolgd, adviezen gegeven, bemiddeld bij daadwerkelijke plaatsing. Uiteindelijk zijn alle leerlingen

geplaatst in het voortgezet onderwijs. De commissie gaat vervolgens ook na hoe de schoolloopbaan van de bemiddelde leerlingen wordt vervolgd. De commissie evalueert de gekozen werkwijze van 2012 voordat het nieuwe traject gaat starten (april 2013).

Project Doorbraak in de jeugdhulpverlening

In dit project zijn de functies van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) verbonden aan de eerstelijns en tweedelijns jeugdzorg. Binnen de context van de bestaande teams wordt vernieuwing en verbetering in de ondersteuning van de jongere gezocht. Het uitgangspunt is om met uitvoerders concreet te werken vanuit casussen. Leerplichtambtenaren participeren in dit project waardoor ook schoolverzuim integraal wordt meegenomen in het ondersteunen van kind en gezin.

Leerplichtwet en inspectiebeleid

De Leerplichtwet en het inspectiebeleid zijn per 1 januari 2012 gewijzigd. Voor de rol van de gemeente geldt dat vanaf dat moment de leerplichtambtenaar de school informeert en adviseert bij tekortkomingen. Na deze wetwijziging kan de leerplichtambtenaar de inspectie inschakelen als de school de problemen niet oplost. Het ministerie kan bestuurlijke boetes opleggen wanneer een school in gebreke blijft. De afdeling Leerlingzaken heeft gedurende schooljaar 2011/2012 geen melding gedaan bij de inspectie.

Tot slot

Het aantal meldingen van relatief verzuim van volledig leerplichtigen neemt toe van 733 in het schooljaar 2008/2009 tot 900 in het afgelopen schooljaar. Dat kan deels worden verklaard doordat scholen adequater melden. Desondanks moeten we toch concluderen dat een stijging van die omvang betekent dat het verzuim 'an sich' wel degelijk toeneemt. De leerplichtambtenaren ervaren dat de situatie van de jongeren complexer is geworden, veelvuldig is sprake van meervoudige problematiek.

Ons uitgangspunt is dat ieder kind recht heeft op onderwijs en de kans moet krijgen zijn talenten te ontplooiën. Het voorkomen van schoolverzuim en het handhaven van de leerplichtwet levert daaraan een belangrijke bijdrage. De gemeente Groningen zet zich daarom in om te stimuleren en te faciliteren dat kinderen naar school gaan.